

KLAGANDE

Socialnämnden i Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Susanne Grahn
Helsa omsorg & Bemanning AB
Storgatan 9
852 30 Sundsvall

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 7 oktober 2015 i mål
nr 1135-15, se bilaga A

SAKEN

Personkretstillhörighet enligt lagen om stöd och service till vissa
funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer Socialnämnden
i Sundsvalls kommuns beslut den 3 mars 2015.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden yrkar, som det får uppfattas, att det till förvaltningsrätten överklagade beslutet den 3 mars 2015 att ■■■ inte omfattas av personkrets 3 ska fastställas. Till stöd för sin talan anför socialnämnden i huvudsak följande. Förvaltningsrätten har i den överklagade domen hänvisat till sin dom i mål nr 2147-15, som gällde assistansersättning, och inte funnit skäl att göra en annan bedömning i mål om personkretstillhörighet enligt LSS. I målet om assistansersättning biföll förvaltningsrätten ■■■ överklagande efter att Försäkringskassan ändrat inställning och medgivit bifall till överklagandet. Av den i detta mål överklagade domen framgår däremot inte på vilka grunder Försäkringskassan och förvaltningsrätten funnit att ■■■ funktionshinder är omfattande och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och inte heller vilka uppgifter, förutom läkarintyget, som legat till grund för personkretsbedömningen. I förevarande mål har gjorts en annan bedömning av ■■■ behov av hjälp men det framgår inte om förvaltningsrätten har beaktat utredningen eller ansett att Försäkringskassans utredning har högre värde och ska styra bedömningen även i mål om personkretstillhörighet enligt LSS.

■■■ bestrider bifall till överklagandet och anför till stöd för sin inställning i huvudsak följande. Han har ett återkommande behov av särskilt stöd för att klara sådana funktioner som andra i hans ålder klarar på egen hand. Han behöver samla energi och planera dagen för att kunna utföra vad som är planerat. Vissa dagar mår han bättre och kan hjälpa till men därefter kan han vara så trött att han inte kan genomföra annat som är planerat under dagen. Det är en ständig kamp för omgivningen att hantera svängningarna i hans tillstånd. Hans behov av stöd varierar från timme till timme varje dag. Vad gäller grundläggande behov behöver han hjälp med förflyttningar vid alla moment för nedre hygien, av- och påklädning på underkroppen, dusch och hårvård. Även om han klarar vissa grundläggande behov på egen hand och med stöd har han till följd av sitt funktionshinder ett dagligt behov av

upprepat stöd av kvalificerat slag. Det är också viktigt för honom att få hjälp av ett fåtal personer. Kontinuitet av personal är således mycket viktigt. Sammantaget har han ett stort och varaktigt funktionshinder, som medför betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Han bör därför tillhöra personkretsen i 1 § 3 LSS.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga lagrum och förarbetsuttalanden framgår av förvaltningsrättens dom. Därutöver är uttalandet i specialmotiveringen till 1 § 3 LSS (prop. 1992/93:159 s. 168), att det inte går att bedöma rekvisiten i lagrummet var för sig utan att de i stället påverkar varandra, av betydelse i målet.

Kammarrätten finner till att börja med att vid ansökan om insats enligt LSS ska berörd nämnd alltid fatta beslut om personkretstillhörighet. Försäkringskassans bedömning är därför inte bindande för den kommunala nämnden vid prövning enligt LSS.

Utredningen i målet

Av socialnämndens utredning framgår att ■■■ har cerebral pares. Han kan äta själv men behöver ibland hjälp om han är för trött. Talet fungerar bra och han har inga svårigheter i sin kommunikation med omgivningen.

Av intyg utfärdat den 15 juni 2015 av överläkaren ■■■■■ vid habiliteringen i Sundsvall framgår i huvudsak följande. ■■■ funktionshinder är permanent. Han behöver mycket stöd och hjälp i vardagen, t.ex. träningsstöd och hjälp med ADL. ■■■ har inte förutsättningar att bli en självständig gångare utan behöver hjälpmedel vid förflyttningar. Hans motoriska svårigheter innebär en långsamhet. Det är även ansträngande fysiskt och kognitivt för ■■■ att planera och utföra vardagliga förflyttningar och andra sysslor.

Av LSS-intyg, som är utfärdat den 13 maj 2014 av överläkaren vid habiliteringen ■■■■■ framgår i huvudsak följande. ■■■ har svårt för att resa sig upp och behöver därför stöd. Han kan gå med levande stöd men klarar inte självständig lägesändring. Han kan krypa och med mycket möda kommer han upp i rullstol. När han ska till toaletten får han lyftas. Före operationen kunde ■■■ gå relativt långa sträckor med hjälp av rullator. Han har opererats med gott resultat och förväntas bli bättre. Han bör komma upp till i vart fall samma funktion som han hade före operationen. Omfattande träning ingår efter operationen och det är mycket angeläget och medicinskt indicerat att de sökta assistanstimmarna beviljas för att erhålla ett optimalt operationsresultat.

Av intyg, som är utfärdat den 4 maj 2015 av legitimerade sjukgymnasten ■■■■■ vid habiliteringen, framgår i huvudsak följande. ■■■ har ett bestående funktionshinder, som medför svårigheter med koordination samt svaghet och spasticitet i främst nedre extremiteter men även i övre. Han behöver träna för att öka sin motoriska förmåga och förhindra felställningar i främst fötter, knän och höfter men även i andra leder. För träningen behöver han en vuxen person som hjälper honom. Får han inte den hjälp han behöver för att klara olika aktiviteter på rätt sätt kommer han inte att kunna uppnå samma självständighetsnivå med tiden som han kan få om han får extra hjälp nu.

Av PEDI (Pediatric Evaluation of Disability Inventory) framgår följande. ■■■ funktionella färdigheter i fråga om personlig vård och social förmåga har till stor del markerats som ”kan vanligtvis eller behärskar sedan tidigare”. I fråga om hans rörelseförmåga har flertalet av uppgifterna markerats med ”kan inte”.

Av intyg utfärdat den 13 april 2015 av legitimerade arbetsterapeuten ■■■■■ ■■■ vid habiliteringen redovisas resultatet av en ADL-utredning, som grundar sig på iakttagelser vid ■■■ kontakt med habiliteringen och vid

intervju med föräldrarna. Vid momenten förflyttning inomhus, toalettbesök, överflyttning och förflyttning utomhus har resultatet enligt ADL-index blivit 0-1, dvs. ”kan inte” eller ”behöver hjälp av annan person eller motive-ring”. Vad gäller hans förmåga att äta har resultatet blivit 2, dvs. ”Kan själv och gör det med hjälpåtgärder”. I fråga om kontinens, av- och påklädning och kommunikation har resultatet blivit 3, dvs. ”Kan själv och gör det”. När det gäller av- och påklädning gjordes ett tillägg att han visserligen klarar momentet själv och gör det men att det kräver energi och tar lång tid.

Kammarrättens bedömning

■ var vid tidpunkten för socialnämndens beslut sju år. Han har ett medfött funktionshinder, som med hänvisning till den medicinska utredningen i målet får bedömas som varaktigt. Frågan är därför om hans funktionshinder är stort och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service, vilket krävs för att han ska höra till personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Vid denna bedömning har kammarrätten att utgå från de svårigheter som bl.a. den medicinska dokumentationen beskriver att ■ har.

Av de redovisade intygen framgår att ■ har svårigheter med främst förflyttningar till följd av sitt funktionshinder. Han har nyligen genomgått en operation för att optimera hans möjligheter till förflyttningar men han kommer inte att bli helt självständig. Vidare framgår att hans funktionshinder påverkar övriga moment i vardagen eftersom han är svag och har dålig koordination i nedre delen av kroppen.

Som framgår av de av förvaltningsrätten redovisade förarbetsuttalandena menas med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen att den enskilde inte kan klara av vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation, förflyttning inomhus eller utomhus, syssel-sättning samt nödvändig träning och behandling. Av socialnämndens utredning framgår att ■ klarar av att praktiskt sköta sin personliga hygien och

övriga grundläggande behov med visst stöd av vuxen. Vidare beskrivs att hans behov av hjälp är starkt sammankopplat med att han lätt blir trött då hans energi tar slut. Av uppgifter från hembesöket den 7 november 2014 framgår dock att han efter operationen blivit piggare.

Mot bakgrund av vad som ovan redovisats om begreppet ”betydande svårigheter” finner kammarrätten inte att de svårigheter [REDACTED] har är sådana att han omfattas av personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Vad han anfört i kammarrätten föranleder inte annan bedömning. Socialnämndens överklagande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Anders Lind
kammarrättsråd

Jan Karlsson
kammarrättsassessor
referent

Anna Renvall
föredragande jurist

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND****DOM**
2015-10-07
Meddelad i
HärnösandMål nr
1135-15 E**KLAGANDE**

■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■

Ombud: Susanne Grahn
c/o Helsa omsorg & Bemanning AB
Tullgatan 6
852 31 Sundsvall**MOTPART**Socialnämnden i Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämnden i Sundsvalls kommuns beslut den 3 mars 2015

SAKEN

Personkretstillhörighet

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver socialnämndens beslut och förklarar att ■■■■■
■■■■■■■■■ tillhör personkrets 3 i 1 § lagen (1993:387) om stöd och service
till vissa funktionshindrade, LSS.

Handlingarna i målet överlämnas till socialnämnden för fortsatt handläggning.

Dok.Id 98035

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand**Besöksadress**
Backgränd 9**Telefon**
0611-46 06 00**E-post:**
forvaltningsratteniharnosand@dom.se
www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se**Telefax**
0611-51 18 20**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Socialnämnden avslog [REDACTED] ansökan om insatsen personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader med motiveringen att [REDACTED] inte anses tillhöra personkrets 3 i 1 § LSS.

[REDACTED] överklagar beslutet, yrkar att han ska anses tillhöra personkrets 3 i 1 § LSS och anför bl.a. följande. Han har ett omfattande behov av stöd utifrån kvantitativa och kvalitativa aspekter. Han har ett varaktigt funktionshinder som inte beror på normalt åldrande och som väsentligen påverkar hans vardag. Hans hjälpbehov avseende de grundläggande behoven består av hjälp med förflyttningar vid alla moment för nedre hygien, av- och påklädning på underkroppen, dusch och hårvård. Hans hjälpbehov med de grundläggande behoven uppgår enligt kommunens tidsberäkning till 9,55 timmar per vecka. Han åberopar bl.a. intyg från arbetsterapeuten [REDACTED] daterat den 13 april 2015 och överläkaren [REDACTED] daterat den 15 juni 2015.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Bestämmelser m.m.*

Av 1 § LSS framgår att lagen innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Av lagmotiven framgår att med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen menas att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som t.ex. hygien, toalettbestyr, påklädning, mathållning, förflyttning inomhus och utomhus, sysselsättning eller att utföra nödvändig träning eller behandling. Det kan också innebära att en person inte kan förstå och klara sin ekonomi. Andra svårigheter kan vara att kommunicera med andra. Det gäller både svårigheter att ta emot och att ge information och att samtala med andra direkt eller per telefon. Begreppet bör även kunna användas om en person på grund av funktionshinder löper risk att bli isolerad från andra människor. Med omfattande behov av stöd eller service avses både kvantitativa och kvalitativa aspekter. Den enskilde ska i allmänhet ha ett återkommande behov av särskilt stöd för att klara funktioner som andra kan klara på egen hand. Med återkommande avses att stödbehovet vanligen föreligger dagligen i olika situationer och miljöer. Behov av stöd bör uppfattas i vid bemärkelse och avse stöd av olika karaktär. Ibland kan det behövas stödinsatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång bör betraktas som omfattande. Exempel kan vara stöd som vanligen bör ges av personal med mycket specifik utbildning och kompetens (se prop. 1992/93:159 s. 55 f.).

Förvaltningsrättens bedömning

Fråga i målet är om [REDACTED] tillhör personkretsen enligt LSS. För att omfattas av personkrets 3 uppställer lagen bl.a. kravet att funktionshindret ska vara varaktigt, stort och förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Förvaltningsrätten har genom dom i mål 2147-15 som gäller assistansersättning förklarat att [REDACTED] ska anses tillhöra personkrets 3 i 1 § LSS. Den medicinska utredningen i förevarande mål är densamma och det saknas därmed skäl att göra en annan bedömning. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att [REDACTED] förklaras tillhöra personkrets 3 i 1 § LSS.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Olof Edling
förvaltningsrättsfiskal

Målet har föredragits av föredraganden Maria Lekarkina.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.